

становлення Київської держави, від Аскольда до Святослава, організовували походи на Візантію. Для цього було декілька причин. Візантія була одним з основних торгових центрів, тому князі прагнули мати вигідні умови торгівлі з Візантією. Також Константинополь був центром релігійного та культурного життя, тому взаємодія з ним сприяла становленню авторитету Русі. Наступні покоління київських правителів цікавилися не тільки ресурсами та торгівлею, а й системою влади, культурою Візантії. Вони прагнули наслідувати її традиції.

Великий вплив на розвиток Київської Держави мала релігія, а саме прийняття християнства. Язичництво не відповідало потребам часу, тому з'явилася необхідність у запровадженні монотеїстичної релігії і князь Володимир Великий зупинився на християнстві візантійського зразка. Серед причин прийняття візантійського християнства вчені називають домінування світської влади над релігійною у цій моделі християнства. Також запровадження християнства як державної релігії вплинуло не тільки на духовне життя населення, а й на формування феодальних відносин, розвиток державності та зростання міжнародного авторитету Русі.

Отже, візантійський вплив був вагомим фактором у становленні і розвитку Київської держави. Безпосередньо на це вплинув той фактор, що Константинополь був важливим торговельним центром, який сприяв розвитку зовнішньої торгівлі Русі. Також варто зазначити, що прийняття християнства має вплив і на сьогодні, тому що найбільш поширеною релігією в Україні є православне християнство, що фактично походило саме із Візантії.

Заяць Д. О.
Науковий керівник: Журило Д. Ю.
НТУ «ХП»

ПРО ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕННЯ ЧАСІВ ОКУПАЦІЇ ХАРКОВА

Як відомо, німецькою владою в окупованому Харкові в 1941-43 рр. було проведено три переписи населення. Яку ж мету переслідували окупанти і як

виконувалися переписи населення? Адже, недостатньо було віддати наказ. Необхідно було організувати роботу і обробити результати перепису.

Німці, звичайно ж, робили перепис не в інтересах жителів міста. Однією з головних причин перепису було визначення кількості людей, придатних для відправки до Німеччини. Тому, було складено бланки обліку, на яких вказувалися: адреса будинку, кількість квартир в будинку, кількість проживаючих чоловіків, жінок, хлопчиків і дівчаток, особу, яка проводила перепис і її адреса проживання, підписи керівника будинку і двох членів комісії.

Серед питань до проживаючих були: №, ПІБ, стать, рік народження, національність, місце народження, з якого року проживає в Харкові, з якого – в цьому будинку, адреса попереднього проживання, професія, останнє місце роботи, служба в армії, номер паспорта, примітка. Таким чином, перепис був досить інформативним. Було видно, скільки років людині, яка у неї освіта і де вона працювала.

Прямо в графі «рік народження» акуратно різнокольоровими олівцями було написано вікову групу: 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69. Особи до 16 і старше 70 років вказувалися з інтервалом в 3 роки. Це дозволяло визначити, хто здатний фізично працювати, а хто – ні, кількість утриманців, людей похилого віку і так далі.

Окремо проводився перепис єврейського населення. Його проводили на окремому бланку отруйно-жовтого кольору, який не втратив свій неприємний колір і сьогодні, більше ніж через 80 років. Цей бланк припускав виселення мешканців в гетто, в район ХТЗ, де було згодом знищена величезна кількість жителів нашого міста єврейської національності – вчених, медиків, годинникових майстрів, робітників, пенсіонерів. Німці старих, не здатних дійти до гетто, нерідко розстрілювали в найближчому підворітті. Тому, з'ясувати точну кількість жертв фашизму на сьогодні практично неможливо.

Перепис населення вимагав грошей. Як мінімум, на канцелярське приладдя і на бланки. Але німецьке командування і тут було оригінальним.

Оплачували перепис самі жителі. Коштувало це 1 карбованець для особи неюдейської національності і 10 карбованців в з кожного єврея. Гроші вносили в банк. Дані квитанції вносилися на обкладинку перепису.

Потім робилася зведена відомість, в якій вказували: номер будинку по вулиці, будинкокерування, ПІБ переписувача, кількість будинків, кількість квартир, дітей до 16 років (хлопчиків і дівчаток), кількість дорослих чоловіків і жінок, загальна кількість жителів. Окремо враховували жителів єврейської національності: дітей до 16 років (хлопчиків і дівчаток), кількість дорослих чоловіків і жінок, загальна кількість жителів. І в кінці таблиці вказували сумарну кількість, що проживали в будинку: дітей до 16 років (хлопчиків і дівчаток), кількість дорослих чоловіків і жінок, загальну кількість жителів. Наприклад, у 45 будинках по вулиці Пушкінської (включаючи бараки) проживало 1560 осіб, з них дітей до 16 років - 395, чоловіків – 369, жінок – 796. Зрозуміло, що оперуючи даними переписів, можна було займати вільні квартири, відправляти молодь до Німеччини і визначати, кому жити, а кого – переселити в гетто.

Таким чином, справи фонду Р-2982 державного архіву Харківської області є найціннішим джерелом з генеалогічних досліджень м. Харкова періоду німецької окупації.

Іванов О.В.
Науковий керівник: Кабачек В.В.
НТУ «ХП»

СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО САЙТУ З ІСТОРИЧНИМ КОНТЕНТОМ

Сучасний світ все більше стає цифровим. Пошук конкретного вебсередовища, що відповідає потребам користувача, займає багато часу. Освітній портал - це інформаційна система, призначена для доступу широкого кола користувачів до інформаційних ресурсів і послуг освітнього характеру за допомогою інформаційно-телекомунікаційної мережі. Вони містять інформацію